

Bakgrunn

Sammendrag i planen:

Helse Nord RHF har i samarbeid med kommunene utarbeidet en plan for å bedre samhandlingen om helsetjenesten til eldre i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Spesialisthelsetjenesten i Helse Nord samhandler med 87 kommuner, hvorav mange av disse er små kommuner. Samarbeidet på viktige områder er regulert i lovpålagte tjenesteavtaler.

Planen gir en generell statusbeskrivelse av begge omsorgsnivå, om demografi, befolkningsutvikling, og tjenestetilbud, men fanger ikke opp informasjon på detaljnivå for hver kommune. Det foreligger en statusbeskrivelse av spesialisthelsetjenesten. Arbeidsgruppen har ikke lyktes med å innhente tilsvarende informasjon fra alle kommunene, og unnlot derfor å gjøre en tilsvarende fremstilling som ville vært svært mangelfull.

Utfordringsbildet oppfattes nokså likt, sett fra både kommune- og spesialisthelsetjenesten. De fleste utfordringene kan relateres til de tre hovedmålene for planen. Vi har gitt anbefalinger og tiltak til sykehusene, kommunene, samt fellestiltak.

Planens hovedmål

- Helhetlige pasientforløp og god samhandling i alle ledd.
- Bedre helsetjenester ved å styrke kompetansen i kommune- og spesialisthelsetjenesten.
- Forebygging.

Planen redegjør for hvordan samhandling mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten kan bedres slik at eldre pasienter med behov for helsehjelp tilbys mer helhetlige helsetjenester.

Erfaring og evaluering av samhandlingsreformen viser behov for å forbedre pasientforløp mellom kommuner og sykehus.

Helseatlas for eldre beskriver stor ubegrunnet variasjon i bruk av helsetjenester for enkelte pasientgrupper i og mellom opptaksområder. Det gjelder særsilt innenfor poliklinisk utredning, behandling og oppfølging. Pasientgrupper som fremheves er pasienter med hjertesykdom, demens og Parkinsons sykdom. Årsaker til variasjonen kan være uklar arbeidsdeling mellom spesialist og fastlege, og uklar indikasjon for henvisning.

Helse Nord RHF ønsker å bidra til at pasientene i størst mulig grad får behandling og omsorg i eget hjem eller kommunal institusjon, jamfør LEON2 prinsippet. Det er viktig å stimulere pasientene til mest mulig egenmestring i hverdagen. For å få til dette bør det i større grad etableres ambulante tjenester og opplæringstiltak hvor også brukervedvirkning er avgjørende.

Helse Nord RHF ønsker å bidra til økt kompetanse rundt eldre og deres sykdomspanorama sammen med kommunene. Det er viktig å få en økt forståelse, siden den eldre befolkningen øker, samtidig som andelen yrkesaktive går ned.

Helse Nord RHF ønsker sterkere oppmerksomhet rettet mot forebygging av sykdommer for å redusere sykkelighet og antall innleggelses (se kapittel 8.1). Tiltak innenfor følgende fem områder har dokumentert god effekt hos eldre:

- ernæring
- fysisk aktivitet
- fallforebygging
- sosialt nettverk
- optimal legemiddelbehandling

Regjeringen publiserte i mai 2018 en kvalitetsreform for eldre, *Leve hele livet*, som tar for seg blant annet mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Fylkesmannen og kommunene har et stort fokus på denne reformen.

Ny Helse- og sykehusplan som blir lagt frem i løpet av 2019 vil ha et særskilt fokus på helhet og sammenheng. Helse Nord RHF vil følge opp de nasjonale anbefalingene.

Styret i Helse Nord RHF vedtok i styremøte 24.04.19 følgende i styresak 45/2019:

- 1. Styret i Helse Nord RHF vedtar Helsetjenester for eldre - Plan for samhandling mellom Helse Nord og kommunehelsetjenesten som retningsgivende for den videre utviklingen av tilbudet til denne pasientgruppen i Helse Nord (ev. med de endringer/innspill som kommer frem under behandling av saken).*
- 2. Styret ber adm. direktør om å vurdere planens anbefalinger og tiltak for å følge opp de strategiske føringene i Regional utviklingsplan 2035.*
- 3. Tiltak som er foreslått i planen, vil bli vurdert i budsjett og oppdragsdokument i årene fremover.*

Vurdering

På bakgrunn av nevnte vedtak i Helse Nord styret, fremmes denne saken for de fire overordnede samarbeidsorganene i Nord-Norge (OSO), før videre behandling i kommunene. Helse Nord RHF har et ønske om bedre samhandling og samarbeid på tvers av tjenestenivåene, jf. Regional utviklingsplan, som legger føringer for utviklingen av helsetjenestene fram mot 2035. (Den vektlegger blant annet, pasientenes helsetjeneste, kvalitet i pasientbehandlingen og samhandling med primærhelsetjenesten).

Denne planen for samhandling mellom Helse Nord og kommunehelsetjenesten er et viktig underlag til Helse Nord sin regionale utviklingsplan. Kommune- og spesialisthelsetjenesten må sammen arbeide strategisk og systematisk over tid for å gi de eldre en god helsetjeneste, og som er tilpasset deres behov. Planen har vært på høring, og innspill er tatt med i vedlagte plan.

Forslag til vedtak

1. OSO er fornøyd med planen slik den foreligger, og anbefaler kommunene i sin region å vedta den i sine kommunestyre, slik at anbefalingene blir fulgt opp sammen med Helgelandssykehuset.
2. OSO anbefaler Helgelandssykehuset å følge opp anbefalingene i planen sammen med kommunene.

Referanser:

1. Helse Nord, Helsetjenester for eldre. Plan for samhandling mellom Helse Nord og kommunehelsetjenesten (2019-2025)
2. Helseatlas for eldre, tilgjengelig fra: <https://helseatlas.no/atlas/90/instant-atlas>
3. Leve hele livet- kvalitetsreformen for eldre, mer informasjon tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/leve-hele-livet-kvalitetsreformen-for-eldre>
4. Helse Nord, Regional utviklingsplan 2035, tilgjengelig fra: <https://helse-nord.no/helsefaglig/fagplaner-rapporter-og-utredninger/regional-utviklingsplan-2035>
5. Lovpålagte tjenesteavtaler, tilgjengelig fra: <https://helgelandssykehuset.no/fag-og-forskning/samhandling/samarbeidsavtale-og-tjenesteavtaler-med-kommunene>